

NORDELYS

Et liv med ringvirkninger

Det er i disse dager hundre år siden Dr. Frank Buchman, grunnleggeren av det verdensomspennende arbeidet «Moralsk Opprustning» eller MRA (eng. = Moral Re-Armament) ble født i Pennsylvania i USA.

Her i Norge er det grunn til å stoppe opp ved dette jubileet. Oxfordgruppen, som var det første navnet på Buchman og hans medarbeidere, var i slutten av 30-årene kjent i hvert eneste hjem. Mange var i villrede om hva gruppen sto for. En del var kritiske. Men for tusener i Norge ble møtet med Oxfordgruppen et vendepunkt. Familier ble gjenforenet. Skattesnyteri og tvilsomme forretningsmetoder opphørte, politiske fiender sluttet fred etter møtet med «de fire absoluttene» — årlighet, renhet, uselviskhet, kjærlighet. Det var som om en frisk vind feide over landet.

Blant dem som tidlig sluttet seg til Buchman var forfatteren Ronald Fangen, journalisten Fredrik Ramm og biskop Berggrav. Særlig i kirkene merket en forandringen. Det var også biskop Arne Fjellbu som etter krigen uttalte: «Jeg vil gjerne offentlig slå fast at grunnlaget for den norske kirkens forente motstand mot nazismen ble lagt gjennom Oxfordgruppens arbeid».

Jeg har selv aldri møtt Frank Buchman personlig, men hatt mulighet til å bedømme hans arbeid under reiser jeg har gjort til land som India, Libanon, Eritrea, Tyskland og Sør-Afrika. Som student haiket jeg Europa rundt og kom — ikke helt tilfeldig — til Caux i Sveits der en internasjonal konferanse pågikk med Frank Buchman som inspirator. Han var da gammel og sykkelig, rammet av slag noen år tidligere men likevel på mange måter i sin fulle kraft. Dette var i 1957.

Afrika sto midt i sin historiske frigjøringsprosess. Ghana, som det første landet hadde fått sin uavhengighet. I Caux var det et femtital afrikanere forskjellige av bakgrunn, men alle brennende opptatt av Afrikas frigjøring. Bitterheten kunne flamme under de store møtene der 800 mennesker fra hele verden var til stede.

Frank Buchman, som den framtidorienterte mann han var, var

mindre opptatt av Afrikas problemer og mer av Afrikas muligheter til å vise verden noe nytt. En dag samlet han alle afrikanerne på sitt rom og sa til dem at han ikke hadde kunnet sove den natten. En tanke hadde holdt ham våken: «Afrika vil tale til verden i form av et skuespill. Det vil gjøre for verden hva 'Onkel Toms hytte' gjorde for Amerika i sin tid. Det vil vise hva sann frihet er.»

Tre dager senere var skuespillet «Frihet» blitt til, og hadde verdenspremiere i teatret i Caux. Det var skrevet og spilt av afrikanerne selv. Vi som var til stede, hadde vel en vag fornemmelse av at vi var med på noe historisk. I løpet av noen måneder var skuespillet vist i mange av Europas hovedsteder, også Oslo.

Den svenske kameramannen Richard Tegstrøm så det, og tilbød seg uten vederlag å lage en film. Som film har «Frihet» gått over verden og gjort sitt til en forsoning mellom stridende parter i land etter land. Den er oversatt til swahili, hausa, arabisk, hindi og en rekke andre språk. I mange unge nasjoner i Afrika og Asia ble filmen brukt til å forberede massene på

uavhengigheten. Filmens sterke budskap er at en moralsk opprustning av mennesket må gå hånd i hånd med forandringen av de politiske strukturene. I så måte taler filmen like sterkt til industriland som til utviklingsland.

Historien om «Frihet» er bare ett eksempel på Frank Buchmans evne til å inspirere vanlige mennesker slik at de utrettet det uvanlige. Hvor han kom i verden trenet han mennesker til ansvar og lederskap. Han prøvde ikke å gjøre seg selv til leder. Virkelig lederskap er å trene andre til å gjøre jobben bedre enn deg, brukte han å si.

Det var derfor ingen organisasjon han etterlot seg da han døde i 1961, men et fellesskap, en styrke av mennesker der hver og en hadde lært å hente sine direktiver fra en høyere autoritet, nemlig Gud. Hemmeligheten i Frank Buchmans liv var den «stille stund». I stillheten fant han klarhet og inspirasjon til å se veien videre og dessuten et stadig korrektiv på sine handlinger. Han så på seg selv som en revolusjonær — i en «revolusjon der Kristi kors skal omskape verden».

Kanskje sterkest i historisk perspektiv står Buchmans arbeid for enhet mellom Frankrike og Tyskland. Da Caux åpnet sine dører etter krigen var det ingen tyskere der. De var uønsket i de fleste land. Buchman spurte med en gang han ankom: «Hvor er tyskerne? Med stor kraft utfordret han de som var til stede da han sa: «Hvordan kan dere tenke på å bygge et nytt og forenet Europa uten Tyskland?» I Caux de følgende årene møttes tyske og franske ledere og tusener av vanlige franskmenn og tyskere. Et historisk forsoningsarbeid begynte som la grunnen til det tyskfranske samarbeidet senere.

På hundreårsdagen for hans fødsel den 4. juni ble det arrangert et internasjonalt møte i Freudenstadt i Vest-Tyskland. Ikke for å minnes fortiden, men for å se fremover på de problemer menneskeheten står overfor og de beslutninger som kreves av ledere og vanlige mennesker. Forbunds-president Walter Scheel står som beskytter av arrangementet. Det var i Freudenstadt i 1937 — mens verden kapprustet — at Buchman lanserte en «moralsk og åndelig opprustning i global målestokk» som den eneste effektive løsning på verdenskrise.

Mennesker av alle raser, religioner og politiske oppfatninger har tatt imot denne utfordringen fra Frank Buchman og gjennom det funnet sin livsoppgave.

Sturla Espolin Johnson